

שערים

פרשת כי תשא נא' באדר תשפ"א / שבת פרה / גליון 103

י"ל ע"י עמותת אגודת שערי דעה בנשיאות הרה"ג מרדכי דעי שליט"א הרה"ר לחצור הגלילית

מה בשער?

שערי הפרשה / מו"ר הרב אלחנן דעי שליט"א

ראש המוסדות ורב שכונת ס. דניה חיפה

ערפל החיים

פינו מחשבתם והרהרו במחשבות ההבל, שקלו ודנו בספיקות העכורים, נשמע פתאום רעם אדיר וטיפות גשם זלגו מן השמים ושם בשמים ריחפה מיטה לבנה, בתוכה עבד ה' - משה רבינו נביא ישראל, עטוף בתכריכים. הספק שפתח עד עתה חריץ של טשטוש, העמיד את ישראל מול דלת דמיונית של כפירה. השטן - שליחו של נותן התורה אשר ביקש לבדוק את דבקותם של בניו, את רצינות הכלה, העמיק להם את התהום.

בעולם שררה דממה מוחלטת, קול שופר חד הכה בחלל וברקים נוראי הוד ליוו את החתן אל הכלה. מלך מלכי המלכים ביקש לתת "תורה" - היצירה הנפלאה ביותר הבלתי אנושית. לעם סגולה - קומץ אנשים בעלי יחוס, ושולת כבוד, אך נעדרי כל תרבות. זה לא מכבר הם הגיחו מבור העבדות, מבקשים להתנתק מהרגלים של אדוניהם. הם - כולם עמדו סביב להר סיני. עליו בערה אש, וערפל סמיך עטף את כולו. עשרת הדברות

היו מילות הקידושין, והעם שמע והנהן. התעלף והתרגש, שמח ובכה. כששקטו הקולות עלה משה נציג העם אל הר סיני להביא את התורה - ללמדה את בני ישראל.

זה התחיל מלחישות בודדות, מדאגנים כחיים, אבל זה חלחל, וכאשר הם פינו מחשבתם והרהרו במחשבת ההבל, שקלו ודנו בספיקות העכורים, נשמע פתאום רעם אדיר וטיפות גשם זלגו מן השמים ושם בשמים ריחפה מיטה לבנה

משה יושב בשחק - מול העונג הגדול בחווית בני אדם ויונק טוב ושפע. ובארץ, למטה, ממתין עם שלם, מבקש לדעת מה יהיה, רבבות בני ישראל עומדים בצפייה דרוכה, עטופים רגש עז של קדושה, ממתנים לבלתי נודע.

משה יושב בשחק - מול העונג הגדול בחווית בני אדם ויונק טוב ושפע. ובארץ, למטה, ממתין עם שלם, מבקש לדעת מה יהיה, רבבות בני ישראל עומדים בצפייה דרוכה, עטופים רגש עז של קדושה, ממתנים לבלתי נודע.

פיתאום רגשות עכורים מציפים חלק מלבבות ישראל, שאלה אחת ויחידה חורצת פתח של תהיה ברגשות ההוד. "א-ו-ל-י?" אולי כבר לא יבא משה? אולי התאהב בשחקים? אולי מת ואיננו? ואט אט הספק מתפשט כארסו של נחש ופוגע ושורף עוד ועוד חלקה טובה בלבבות בני ישראל. אכן, זה התחיל מלחישות בודדות, מדאגנים כרוניים, אבל זה חלחל, וכאשר הם

פיתאום רגשות עכורים מציפים חלק מלבבות ישראל, שאלה אחת ויחידה חורצת פתח של תהיה ברגשות ההוד. "א-ו-ל-י?" אולי כבר לא יבא משה? אולי התאהב בשחקים? אולי מת ואיננו? ואט אט הספק מתפשט כארסו של נחש ופוגע ושורף עוד ועוד חלקה טובה בלבבות בני ישראל. אכן, זה התחיל מלחישות בודדות, מדאגנים כרוניים, אבל זה חלחל, וכאשר הם

דברי מרדכי

האם יש לחוש לסבונים, משחת שיניים, ומוצרי קוסמטיקה ותמרוקים משום חמץ בפסח?

בשערי אורה

מפניי אור החיים הקדוש

הערך הנפלא של כל רגע של לימוד תורה

שער השמים

חיים ופועלם של גדולי הדורות האחרונים

הגאון ר' שלמה זלמן איריבך זצ"ל

זמני השבת

ר"ת	יציאה	כניסה
ירושלים	18:17	17:05
תל אביב	18:19	17:20
חיפה	18:18	17:12
חצור	18:14	17:08

בשערי אורה / מתורת חכמינו הקדמונים

מפניני אור החיים הקדוש

הרב גדיאל קויתי

הערך הנפלא של כל רגע של לימוד תורה

אלא התשובה היא כפי שמתרץ האור החיים הקדוש על הפסוק "וישכימו ממחרת": "עוד יראה לי כי לצד שהתורה יש בה ד' דרכים כלליים והן מנין פרד"ס, (פשט, רמז, דרש, סוד) ויש לך לדעת שהם מארבע הדרגות אורות עליונים המתכנים בשם אצילות בריאה יצירה עשיה,

הפשט אורו מאיר בעולם העשיה, רמז בעולם היצירה, דרש בעולם הבריאה, סוד בעולם האצילות, וכבר הקדמנו פעמים רבות שאין לך הדרגה בקדושה שאין גובהה עשרה והרי לפניך מ' ולזה היה שם מ' יום שלימים ואם היה חסר יום אחד, הייתה תורה חסרה אותה בחינה וישרים דרכי ה', ועוד יש טעמים רבים, ובזה אין קושיא לאלהינו.

כידוע בז' בסיוון עלה משה רבינו ע"ה לקבל את לוחות הברית. ושם קיבל ולמד את התורה הקדושה מאת השי"ת במשך ארבעים יום וארבעים לילה. ו"העם" היינו הערב רב שעלו ממצרים והתגיירו סברו שמשה איחר בשש שעות כמו שכתוב

"וירא העם כי בשש משה לרדת" וגו' (שם לב, א) ובא השטן וערב

את העולם והראה להם את מיטת משה רבינו בשמים כשהוא מת (שבת פט:), והתוצאה המרה והכואבת לדורות לא איחרה לבוא ו"יעשו עגל מסכה...ויאמרו אלה אלוקיך ישראל". וכפי שמובא בתלמוד שאין עוון ופורענות היום שאין בה מן העגל (סנהדרין קב:). והנה מייד לאחר מכן אומר הקב"ה למשה "לך

רד כי שחת עמך". ויבוא השואל ושאל מדוע בורא עולם שראה וידע את מה שמתחולל בקרב עמ"י, הן את הקמת העגל והן את המחולות שעשו העם כנגד המזבח, מדוע אם כן לא הקדים את ירידתו של משה רבינו, ואפילו לכמה שעות ולו רק להציל את עם ישראל מעוונות נוראים וחמורים כמו שפיכות דמים וגילוי עריות.

דהיינו אם חלילה השם יתברך היה מוריד את משה רבינו שעה אחת קודם מלאת לו ארבעים יום הרי שהתורה לא הייתה מושלמת חלילה והייתה חסרה עד עצם היום הזה. וישרים דרכי השם. נמצינו למדים מהו ערך של לימוד תורה. כל שעה של תורה כל דקה של תורה אין לאמוד את שווים.

מה בפרשה

פרשת השבוע כי תשא עוסקת בתהליכי ההכנה של המשכן בידי בצלאל ואהליאב, אנשים מן השורה שנתנו מעצמם את המיטב עבור היכל ה'. כך אנו קוראים, על היכולת היהודית להפוך את הזהב והכסף למרכיב חיוני בבניית בית הקודש. ואת הצומח על שלל גווניו לקטורת וקרנבן נפלא.

מנגד לב הפרשה עוסק בחטא הלאומי הראשון של עגל העשוי זהב. אשר היה כאלהים עבור בני ישראל כשנתעבב משה במרום. מאז עד היום, העגל (האוכל/הבשר) והזהב (הון/ממון) הפכו לחטא ולרדיפה בלתי פוסקת. משה מחולל מהפכה בלב היהודי ומשיב את השכינה למחיצת בני ישראל.

עליית ראשון: ציונים אחרונים הקשורים למשכן (מחצית השקל וכיור הנחושת פיסום הקטורת בניית המשכן בידי בצלאל ומצוות השבת).

עליית שני: חטא העגל.

עליית שלישי: תפילת משה.

עליית רביעי: תשובת ה' אליו.

עליית חמישי: מתן לוחות שניות וכריתת הברית השניה עם י"ג מידות.

עליית שישי: ציוי מעבודה זרה שלושת הרגלים, ומצות פדיון פטר חמור.

עליית שביעי: תיאור קבלת הלוחות השניות וזיו פני משה.

הפטרה: ויהי דבר וכו' בן אדם (יחזקאל ל"ו ט"ז)

דברי התורה בעלון מוקדשים מוקדשים לעילוי נשמת זכי דר בן לולו ויצחק ע"ה נלבע כניסן תשפ

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ ריבה בת ישראל כב אדר ב תשע"ט ועקיבא בן סימון הנולד מרובה יד אדר תשע"ז

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ לבנון ברזני בן לטיפה ז"ל כ"ח בתשרי התשפ"א

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ יצחק רמתי בן פורטונה ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשפ"א

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ יונה לדר בן פישל ז"ל נלב"ע י"ז שבט התשפ"א

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ האחים היקרים רוני ניסים בן תקוה ז"ל נלב"ע כ"ה שבט התשפ"א ומנשה ניסים בן תקוה ז"ל נלב"ע כ"א כסלו תשפ"א

שו"ת דברי מרדכי / שאלות בהלכה משולחנו של נשיא המוסדות

מו"ר הגאון הגדול הרב מרדכי די'עי שליט"א הרה"ר לחצור הגלילית

לרחוץ בסבון הנעשה מחלב, אולם שאף בסבון הנעשה מחלב נראה עיקר שאין בו איסור ומשום שאין לומר סיכה כשתיה אלא בדבר הראוי לאכילה, ולא בדבר פגום. והרי כאן מדובר בחומרים שהחמץ נפסל מאכילה קודם זמנו, ולא חל עליו איסור כלל ומותר בהנאה. על כן אין צורך להחמיר ולחזור אחר סבונים וחומרי ניקוי ובשמים ותמרוקים שאינם ראויים לאכילת כלב. ושהיו דוקא עם הכשר שנעשה מחומרים שאין בהם חשש חמץ.

וכן כתב בספר שלמי מועד (עמ' שכח) בשם הגאון רבי שלמה זמן אירבך זצ"ל, שמותר להשתמש בסבון בפסח. שבזמנו ודאי יש בו דברים שפוסלים אותו מאכילת כלב ומ"מ לעצמו החמיר בזה. ודעת מרן הראש"ל צ"ל הקל בזה לגמרי.

ואף משחת שיניים שפסולה מאכילת כלב מותר להשתמש בה בפסח ואין לחוש שמא יבלע ממנה, שמכיון שלא מכוון לאכילה, לא שייך למימר מדאכילה אחשביה. וכן מבואר בדברי תרומת הדשן שהביא מרן (בסימן תמ"ב סעיף י') שמותר לכתוב בדיו שהוא מבושל בשכר שעורים, וכתב תרומת הדשן שם דלא חיישינן שיתן קלמוסו לתוך פיו כדרך הסופרים. והוא הדין לעניין שפתון (אודם) שנפסל מאכילת כלב, ונותנים אותו על שפתיים (באופן שאין בעיה מצד צניעות) שאין לחוש בו משום חמץ בפסח. שלפעמים נבלע עם האוכל, כיון מכוונים לאכילה מותר, וכל שכן שמותר להשהותו ואין צורך לזרוקו או למכורו לנכרי.

וכן פסק האור לציון חלק ג' (פרק ח' סימן ו') לסיכום: סבון ומשחת שיניים וחומרי ניקוי, ותמרוקים, ואודם וכו' מכיוון שאינם ראויים לאכילה כלל ואין בהם חשש חמץ בפסח.

האם יש לסבונים, שיניים, קוסמטיקה ותמרוקים משום חמץ בפסח?

הנה הגמ' במסכת פסחים (דף כא:) מבואר, שחמץ (שנפסל מאכילת כלב) מותר בהנאה לאחר זמנו, אלא שנחלקו הראשונים אם מותר הוא באכילה.

הר"ן כתב שהוא הדין שמותר באכילה, אלא שאין דרך אכילה נקט לשון הנאה.

הרא"ש כתב שם שרק בהנאה שרי, אבל באכילה, כיון דאיהו קא אכל ליה, אסור.

והנה כיון שהסבונים וחומרי ניקוי והמשחות והתמרוקים, אינם ראויים לאכילה כלל ופסולים לאכילת כלב, א"כ מותרים הם בשניה ובהנאה לכולי עלמא ומותר להשתמש בהם בפסח.

וכן פסק מרן בשו"ע (סימן תמ"ב סעיף ט') חמץ שנתעפש קודם זמן איסור ונפסל מאכילת כלב, או ששרפו ונחרך עד שאינו ראוי לאכילת כלב, או שיחדו לשיבה וטח אותו בטיט, מותר לקיימו בפסח.

ואמנם יש שחששו להשתמש בחומרים אלו משום דקימא לן סיכה כשתיה. ראה בספר אשרי האיש (ח"ג עמוד שפ"א שפ"ב) שכתב, שתרופות שיש בהם חמץ, אפילו שאינן ראויות לאכילה, ואינו משתמש בהם בפסח אין להחזיקם ברשותו כל ימי הפסח. משום איסור בל יראה ובל ימצא, אלא ימכרם לגוי, ואז יכול להשאירם בביתו במקום מוצנע כל ימי הפסח. שאע"פ שיש בהם חמץ, כבר נפסלת מאכילת כלב מ"מ. כיון שסכין אותם על הגוף, ויש מחמירים שסיכה בשתיה, ויש מחמירין כיון שאפשר ויתכן להפריד את החמץ מהדבר הפוסלו מאכילה, יש בזה איסור בל יראה ובל ימצא.

ראה בית יוסף יו"ד סימן פ"ד בבדק הבית שם. וכמו שחשש הש"ך (ביו"ד סימן קיז) בנקודות הכסף,

שערי תודה

מתוך רחשי הלב וההבעת הערכה, רצינו לומר תודה!

תודה למאות התומכים שהרימו ביד רחבה את תרומתם וקיימו מצווה יקרה של זכר למחצית השקל ומינו אותי לשליחים עבור מצות "מתנות לאביונים"

בזכותכם הארנו את החג לעניי עירונו, נתנו להם עוד כוח, הבאנו גם תקווה, ועל כך שוב מילה אחת קטנה, תודה!

בהערכה רבה,
הרב אלחנן דעי ראש מוסדות שערי דעה

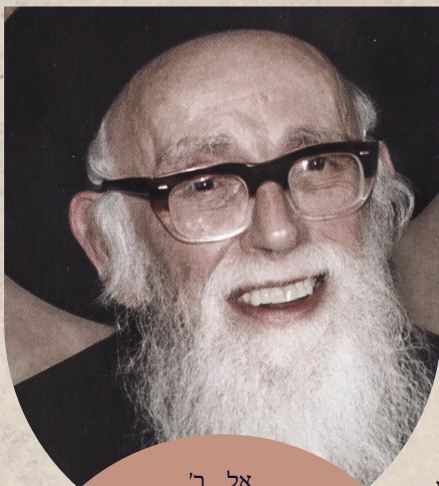

- דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ
עישא בת הובדא ז"ל
גלב"ע כו אדר
- דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ
אברהם סמו בן שרה ז"ל
גלב"ע כ"ד תמוז תש"פ
- דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ יצחק כץ בן מלי וגרשון ז"ל גלב"ע כ"ב אדר התש"פ
ורעיתו רינה כץ בת פריץ ושושנה ז"ל גלב"ע ט' כסליו תשפ"א
- דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ
יצחק שמואל בן רחל ז"ל
גלב"ע י"א טבת התשפ"א
- דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ
יחיאל שטרית בן שמחה ז"ל
גלב"ע ד' סיון תש"פ
- דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ
גד שיוביץ בן אבא ויהודית אנטיצה ז"ל
גלב"ע שבת קודש פרשת בשלח י"ז שבט התשפ"א

שער השמים / חייהם ופועלם של גדולי הדורות האחרונים

הגאון ר' שלמה זלמן אוירבך זצ"ל

נולד בשכונת שערי חסד בירושלים לצביה ולרב חיים יהודה לייב אוירבך, ראש ישיבת המקובלים שער השמים. משפחת אביו היא משפחה חסידית, מצאצאי בעל תולדות יעקב יוסף מפולנאה (אבי המשפחה היה הרב אברהם דוב אוירבך, חתנו של בעל ה'תולדות יעקב יוסף', שהיה מחותנו של הבעל שם טוב). משפחת אמו, צביה, היא בת למשפחת פרוש הירושלמית, והוא נקרא על שם אבי אמו, הרב שלמה זלמן פרוש.

למד בתלמוד תורה עץ חיים, בפרט אצל הרב אברהם חיים הקלמן. לאחר מכן למד בישיבת עץ חיים, שם היה לתלמידו המובהק של הרב איסר זלמן מלצה, בי"ד באדר ה'תר"צ נישא לחיה רבקה רוחמקיין. לאחר נישואיו למד בישיבת עץ חיים ומשנת תרצ"ה למד אחר הצהריים גם בכולל של הרב צבי פסח פרנק, "מדרש בני ציון", כמו כן למד בבית המדרש אוהל תורה, בראשות הרב שמואל יצחק הילמן בשכונת רחביה.

עשה "שימוש חכמים" אצל "הגאון מטישיבין" - רבי דב בריש ווידנפלד, רבי שמשון אהרון פולנסקי מטפליק, רבי זליג ראובן בנגיס ורבי ליב הורביץ. נודע כפוסק חדשני ומקיף, הבקי בחידושי הטכנולוגיה. באדר ה'תש"ט התמנה כראש ישיבת קול תורה, תפקיד שבו שימש במשך 46 שנה, עד לפטירתו. גר כל חייו בשכונת שערי חסד בירושלים. היה מפורסם בעדינותו כלפי הזולת ובמאור פניו כלפי כל מי שפגש בו.

נפטר בירושלים בכ' באדר א' ה'תשנ"ה, ובהלווייתו השתתפו, לפי הערכת המשטרה, כשלוש מאות אלף אנשים. נקבר בהר המנוחות בירושלים.

על שמו שכונת רמת שלמה בירושלים. כמו כן הוקמו על שמו ישיבת משכן שלמה בירושלים, רשת הכוללים עטרת שלמה, תלמוד תורה חכמת שלמה בירושלים וישיבת חכמת שלמה בבני ברק.

על שם ספרו קרוי רחוב "מנחת שלמה" בערים פתח תקווה, בית שמש ונתיבות.

דרכו ההלכתית

מצבת הרב שלמה זלמן אוירבך "העמיד תלמידים הרבה בישיבת קול תורה"

כמעט כל יצירתו של הרב אוירבך מתמקדת בתחום ההלכה בעיקר וגם בפרשנות לתלמוד. עיקר יצירתו ההלכתית אינה בספרים שכתב אלא במאמרים רבים שפרסם, ובתשובות הלכתיות שנתן בכתב ובעל פה, חלקן כונסו אחר כך בספרים. נושאי התשובות והמאמרים שונים ומגוונים, וכוללים עיונים תלמודיים ומעשיים, פסקים בשאלות של האדם הפרטי, מצוות התלויות בארץ ועוד.

עיסוק נרחב הקדיש לשאלות בנושאים טכנולוגיים ורפואיים, והוא נחשב לבר הסמכא ההלכתי בנושאי רפואה והלכה. הרב יום, לדוגמה, ניסויים מדעיים כדי לקבוע עקרונות בהלכה כגון קביעת רגע המוות וקביעת מידת החום המינימלית לעניין איסור בישול. חיבורו הראשון, "מאורי אש", הוקדש לסוגיה טכנולוגית - חשמל בשבת. נושאים נוספים בתחום זה בהם עסק הם הפרייה מלאכותית, מתקני גרמא בשבת ועוד.

מקורותיו העיקריים לפסיקה הם התלמוד, מפרשיו והפוסקים הראשונים והאחרונים, אך בולטים בתשובותיו השיקולים הערכיים והאנושיים. הסברא הישרה מהווה אצלו מקור מרכזי להכרעה, והמונח 'נראה' חוזר אצלו הרבה. הוא מדגיש את הצורך להבחין בין שורת הדין ובין גזרות, ופעמים רבות נוטה להקל בדין מפני שבזמנינו אין לגזור גזרות חדשות. בכמה מקרים הוא מסיק מסקנות חדשניות ביותר, אך במקרים מסוימים הוא מדגיש שאין כוונתו לפסוק למעשה אלא אם כן יסכימו איתו גדולי הפוסקים.

אל ר'

שלמה זלמן הגיע

יהודי שחלה ושאלו כיצד לעורר רחמים על עצמו להתרפא ממחלתו. השיב ר' שלמה זלמן: "אומר לך מה הייתי בעצמי עושה במצב כזה? הייתי מחזק עצמי באמירת מאה ברכות, שהמילה 'ברוך' תהיה כמו שצריך, מילת 'אתה' כמו שצריך, וכן אמירת 'השם' כמו שצריך לומר את שם השם. ואם אצליח בזה - עבורי זה דבר הכי גדול." ומסופר שבעת שאמר הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל דברים אלו נעשו פניו אדומים ובווערים, כאילו זה עתה מזכיר את שם השם. וידוע שהיו באים להאזין לברכותיו כברכת המזון ואשר יצר שהיה מכוון בכוונה עצומה ופניו לזהות בהזכרת ה' בני ביתו מספרים כי אינם יכולים לשכוח את האופן בו בירך את ברכת 'אשר יצר', מילה במילה, כמונה מעות ממש, כמו בתפילת 'נעילה', החותמת את יום הכיפורים.

מצווה, מאת הרב טוביה פריינד, תשע"א
כתבי מעדני ארץ
מנחת אבות
פניני המאור
חכו ממתקים

• הליכות שלמה
• ועלהו לא יבול
• שלמי מועד
• קובץ מאמרים בענייני חשמל
• שלמי שמחה על נישואין, ברית מילה, פדיון הבן, ובר

• מנחת שלמה - על הש"ס
• שלחן שלמה
• מעדני שלמה על המועדים
• מעדני שלמה על ד' חלקי שו"ע
• עטרת שלמה

• מנחת שלמה - שו"ת
• באורים והערות על שב שמעתא
• הצעה לתקנת נשים בעניני נדה
• מנחת שלמה

• הרב מאיר שמחה אוירבך
• הרב ברוך אוירבך
• ספריו
• מאורי אש
• מעדני ארץ - שביעית
• מעדני ארץ - תרו"מ

בניו
• הרב שמואל אוירבך
• הרב אברהם דב אוירבך
• הרב עזריאל אוירבך
• הרב מרדכי אוירבך
• הרב יעקב אוירבך

עמותת אגודת שערי דעה - המרכז להעצמת התורה והיהדות בחיפה והגליל ע"ר 580148385

בראשות הרב אלחנן דעי שליט"א

בית מדרש גבוה להוראה - חצור הגלילית

בית מדרש וכולל לדיינות - נחלת ישראל מגדל העמק • בית מדרש וכולל להוראת רבנים - בשבילי ישעיהו (יבנה) - חיפה • גמ"ח

למשפחות נזקקות • קרן הכנסת כלה • רשת שיעורי תורה

להערות והארות וכניסה לרשימת התפוצה: shaareidea@gmail.com • טלפון: 058-6479382 • פקס: 0773181994

